

Regelrådet är ett särskilt beslutsorgan inom Tillväxtverket vars ledamöter utses av regeringen. Regelrådet ansvarar för sina egna beslut. Regelrådets uppgifter är att granska och yttra sig över kvaliteten på konsekvensutredningar till författningsförslag som kan få effekter av betydelse för företag.

Havs- och vattenmyndigheten

Yttrande över förslag till ändring i föreskrifter om fiske i sötvattensområdena

Regelrådets ställningstagande

Regelrådet finner att konsekvensutredningen uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Innehållet i förslaget

Fisket efter siklöja i Mälaren tillåts är idag tillåtet mellan 15 oktober och 15 november. Fiske i Havs- och vattenmyndigheten anger att ny föreslagen fisketid för siklöjefisket är 9 oktober-22 november vilket innebär att fredningstiden föreslås ändras till att gälla från och med 1 september till och med 8 oktober samt från och med 23 november till och med 15 juni. Det föreslås bli förbjudet att alls fiska i fredningsområdet Garnsviken från och med den 1 april till och med den 15 juni.

Förslagsställaren föreslår att de nya bestämmelserna ska träda i kraft den 1 april 2024.

Skälen för Regelrådets ställningstagande

Bakgrund och syfte med förslaget

Av konsekvensutredningen följer att till följd av klimatförändringarna och högre vattentemperaturer varierar tidpunkten för siklöjans utveckling av romkorn och lek i Mälaren mellan åren. Vissa delar av sjön påverkas mer av klimatförändringar än andra delar av sjön på grund av sjöns uppdelning i olika djupzoner. Dessutom är årsvariationen idag stor, vilket medför att siklöjans lek vissa år startar tidigare och vissa år senare. Nuvarande fredningstid för fiske efter siklöja syftar till att begränsa fisket till tidsperioden innan själva leken då utvecklingen av romkornen är som mest fördelaktig för vidare förädling. Variationerna mellan år har lett till att yrkesfisket vissa år inte har kunnat fiska siklöja med nät när romproduktionen har varit som störst. Genom att ändra fredningstiden för fiske efter siklöja med nät på hösten och därmed utöka den tid då fisket får bedrivas, ges fisket större möjligheter att anpassa sitt fiske och följa de årsvariationer som uppstår som en effekt av klimatförändringarna. Garnsviken i nordöstra delen av Mälaren är utpekad som ett särskilt känsligt område (ESKO). Området fungerar som uppväxtområde för braxen, björkna, gös och asp och kontinuerliga rapporter om omfattande tjuvfiske med nätläggning från flera delar av området har inkommit. För att primärt skydda asp och gös föreslås ett fredningsområde med totalt fiskeförbud 1 april–15 juni. Storleken av området utanför Färjestabron kommer enligt förslag omfatta ett 2,48 km² stort område och bedöms vara tillräckligt stort för att ge det skydd som bedöms behövas. Föreslagen storlek på området gör att alla aktörer innanför området påverkas på samma vis.

Regelrådet finner att beskrivningen av bakgrund och syfte är godtagbar.

Alternativa lösningar och effekter av om ingen reglering kommer till stånd

I remissen anges att alternativet att rapportera in ett startdatum för fiske efter siklöja där 30 dagars fiske tillåts efter start har beaktats. Att rapporteringen av startdatum ska ske likt åldagarna till Havs- och vattenmyndighetens centrum för fiskerikontroll (FMC) för att lättare anpassa sig till ett förändrat klimat ger efterfrågad flexibilitet, men ger också en högre administrativ börda för berörda. Alternativet att enbart förskjuta nuvarande fisketid för att tillmötesgå en senare start av lek för siklöjan som en effekt av klimatförändringarna blir inte rättvis då vissa delar av sjön påverkas mer av klimatförändringar än andra delar av sjön på grund av olika djupzoner. Dessutom är årsvariationen idag stor. Vissa år startar siklöjans lek tidigare och vissa år senare. Årsvariationen anses kunna öka i framtiden som en effekt av ökad frekvens av extremväder på grund av klimatförändringarna. Att inte införa de föreslagna bestämmelserna innebär att yrkesfisket har svårt att anpassa sitt fiske efter siklöja till den årsvariation som uppstår som en effekt av klimatförändringarna. Fisket efter siklöja optimeras och sker under en tre veckors period då fisken är mogen för kramning av rom. Vissa år kan det optimerade fisket efter siklöja i vissa delar av Mälaren inte genomföras på grund av senare lek för siklöjan vilket medför att vissa fiskare inte kan nyttja de tillstånd som ges för siklöjefisket fullt ut.

Avseende fredningsområde i Garnsviken anges att ett alternativ är att enbart införa fredningsområde innanför Färjestabron men då det förekommer ett frekvent fiske på och utanför bron så föreslås fredningsområdet omfatta ett område även utanför Färjestabron. Effekten av att ett fredningsområde inte införs är att det skydd som eftersträvas för bland annat asp och gös inte nås. På sikt riskerar detta att skada bestånden.

Regelrådet finner att förslagsställaren har presenterat en alternativ lösning och redogjort för att effekterna av denna inte ger den önskade effekten. Förslagsställaren har också beskrivit att om ingen reglering kommer till stånd kommer inte fisket att kunna ske när det är säsong, vilket ger negativa ekonomiska konsekvenser för företagen.

Regelrådet finner att beskrivningen av alternativa lösningar och effekter av om ingen reglering kommer till stånd är godtagbar.

Förslagets överensstämmelse med EU-rätten

Förslagsställaren beskriver att föreslagna regleringar bedöms överensstämma med de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till EU och de krav som ställs inom den gemensamma fiskeripolitiken. Regleringarna berör fiske i sötvattensområde och sker inom det nationella handlingsutrymmet. Asp är även utpekad i EU:s art- och habitatdirektiv som en av de arter/stammar som kräver ett långsiktigt skydd och särskilda insatser för bevarande. Det finns även nationella åtgärder framtagna för asp inom ramen för åtgärdsprogrammen för hotade arter och naturtyper (ÅGP).

Regelrådet finner att beskrivningen av förslagets överensstämmelse med EU-rätten är godtagbar.

Särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser

Havs- och vattenmyndighetens föreslår att de nya bestämmelserna träder i kraft den 1 april 2024. Den korta tiden före ikraftträdande motiveras av att det så långt som möjligt är viktigt att skydda gös och asp som förväntas ta sig och uppehålla sig inom området i anslutning till 2024 års lek i Garnsviken. När Havs- och vattenmyndigheten har fattat beslut om bestämmelserna kommer information ges via Havs- och vattenmyndighetens och Länsstyrelsen i Stockholm, Uppsala och Södermanland respektive hemsidor samt genom eventuellt pressmeddelande.

Regelrådet menar att förslagsställaren har beskrivit vilken information som planeras och hur denna ska delges via hemsidor.

Regelrådet finner beskrivningen av särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande är godtagbar medan beskrivningen av behov av speciella informationsinsatser är godtagbar.

Berörda företag utifrån antal, storlek och bransch

Av remissen framgår att föreslagen bestämmelse om fredningstid för siklöjefiske med nät i Mälaren bedöms få positiva effekter för 22 yrkesfiskare. Företagen bedriver fiskeverksamhet och definieras som mikroföretag. Det beskrivs också att enligt uppgifter sker inget yrkesfiske i Garnsviken idag.

Regelrådet finner att förslagsställarens beskrivning av berörda företag utifrån antal, storlek och bransch är godtagbar.

Påverkan på berörda företags kostnader, tidsåtgång och verksamhet

Administrativa kostnader

I konsekvensutredningen anges att regleringen avseende fredningstid för siklöja i Mälaren bedöms inte få effekter avseende ökad tidsåtgång eller administrativa kostnader för företagen. Regleringen föreslås införas för att företagen ska kunna anpassa fisket till den period då romproduktionen är som störst. Tidsperioden för fiske bedöms dock inte öka till följd av regleringen utan fisket kommer fortsatt ske inom en period av cirka tre veckor. Inga ytterligare kostnader beräknas därför följa av den föreslagna ändringen.

Regelrådet finner inte anledning att ifrågasätta förslagsställarens uppgift att ingen ökad administration för företag väntas efter förslaget införande.

Regelrådet finner att beskrivningen av administrativa kostnader är godtagbar.

Andra kostnader och verksamhet

Regleringen bedöms inte medföra andra kostnader eller behov av förändringar i verksamheten utan snarare ge positiva effekter då företagen ges större möjlighet att anpassa verksamheten till ett förändrat klimat.

Regelrådet ställer sig frågan om anpassningen till en ny tidsperiod inte innebär någon förändring i verksamheten och hade ansett det önskvärt med mer beskrivning av detta i konsekvensutredningen. Regelrådet finner dock inte någon anledning att ifrågasätta förslagsställarens bedömning i denna fråga.

Regelrådet finner att beskrivningen av andra kostnader och verksamhet är godtagbar.

Påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag

Av konsekvensutredningen framgår att föreslagen reglering avseende fredningstid för siklöja bedöms ge positiva effekter för konkurrensförhållandena då företagen ges större möjlighet att anpassa verksamheten till ett förändrat klimat. Förslagsställaren skriver vidare att eftersom siklöjan leker vid olika tidpunkter i olika delar av Mälaren bedöms regleringen ha positiv påverkan på konkurrensförhållandena eftersom den ger utökade möjligheter att anpassa fisket utifrån de förhållanden som råder i den del av Mälaren där man bedriver fiske. Regleringen medför även att fisket efter siklöja i Mälaren blir tidsmässigt mer lik fisket efter siklöja i Vänern. Förslagsställaren anger att företag verksamma i Mälaren och Vänern kommer att erfara ökad konkurrens till följd av förslaget.

Förslagsställaren har angivit att regleringen leder till ökade konkurrensförhållanden. Regelrådet anser att konkurrenspåverkan gärna skulle gärna kunna ha beskrivits tydligare för att beskriva för vem konkurrensen ökar och på vilket sätt det sker. Gällande konkurrensen mellan företag etablerade antingen i Vänern eller Mälaren uppstår ökad konkurrens som Regelrådet läser förslaget, vilket skulle kunna innebära vissa negativa effekter för vissa företag. Hur många företag detta gäller finns inte beskrivet i förslaget och effekterna för dessa företag och heller inte hur den ökades konkurrensen påverkar dem. Sammantaget beskriver förslagsställaren ändå att förslaget som helhet innebär positiva effekter för företagens konkurrenspåverkan.

Regelrådet finner trots allt att beskrivningen av konkurrensförhållandena för berörda företag är godtagbar.

Regleringens påverkan på företagen i andra avseenden

Förslagsställaren uppger att i andra avseenden bedöms regleringen inte påverka företagen.

Regelrådet finner att beskrivningen av regleringens påverkan på företagen i andra avseenden i detta sammanhang är godtagbar.

Särskilda hänsyn till små företag vid reglernas utformning

Förslagen reglering avseende fredningstid anges enbart beröra små företag. Vid utformningen av föreslagna föreskriftsförändringar har därför hänsyn till små företag tagits. Det saknas därför anledning att ta särskild hänsyn till små företag.

Regelrådet finner att beskrivningen av särskilda hänsyn till små företag vid reglernas utformning är godtagbar.

Sammantagen bedömning

Regelrådet finner att förslagsställaren har beskrivit bakgrund och syfte med förslaget samt val av tidpunkt för önskat införande av detsamma. Även alternativa lösningar och

konkurrensförhållanden beskrivs på ett godtagbart sätt, även om konkurrenspåverkan gärna hade fått beskrivas tydligare. Regelrådet finner dock att samtliga delaspekter är godtagbart beskrivna.

Regelrådet finner därför att konsekvensutredningen uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Stöd till regelgivare i konsekvensutredningsarbetet finns i [Tillväxtverkets handledning för konsekvensutredning](#).

Regelrådet behandlade ärendet vid sammanträde den 6 mars 2024.

I beslutet deltog: Anna-Lena Bohm, ordförande, Helena Fond, Hans Peter Larsson, Lennart Renbjer och Lars Silver

Ärendet föredrogs av: Anna Nilsson

Anna-Lena Bohm
Ordförande

Anna Nilsson
Föredragande